

Uttalelse fra Årsmøtet i Naturvernforbundet i Rogaland 29. april 2019

Naturvernforbundet i Rogaland har i en årrekke vært svært kritisk til hvordan oppdrettsnæringen har fått ture frem i de rogalandske fjordene. Mens vi står fast på all vår tidligere kritikk – situasjonen har bare blitt verre – har det kommet nye bekymringer til. Oppdrettsbransjen gjør nå det den kan for å, på det nærmeste, utrydde lokale bestander av leppefisk i nok et desperat forsøk på å bli kvitt luseproblemet.

De små sjarkene kan sees på jobb rundt i Ryfylke i hele sommerhalvåret der ruse etter ruse med bergnebb, berggylt, grønngylt, rødnebb tømmes oppi tanker om bord for å ende opp blant oppdrettslaks lenger inne i fjordene. Naturvernforbundet mener at bruken av såkalt «rensefisk» er ikke er skalerbar til å dekke behovet til oppdrettsnæringen, og de bør derfor stanse denne praksisen først som sist.

Omfanget av kommersielt fiske etter bergnebb, berggylt, grønngylt, rødnebb og rognkjeks eksplodert de siste årene. I 2017 ble det fisket 28 millioner ville leppefisk. Dette er 10 millioner *mer* enn hva Havforskningsinstituttet anbefalte, og det finnes ingen konsekvensutredninger av hva et slikt intensivt fiske vil ha av negative konsekvenser for hele økosystemet den er en del av. Leppefisk er mat for torsk, sei og lyr samt en del sjøfugl. Forsvinner leppefisk på grunn av overfiske, forsvinner maten til de andre artene. Samtidig vet vi at leppefisk beiter aktivt på bunnfloraen. Uten leppefisken vil man kunne oppleve en gjengroing og tap av biologisk mangfold likt det man ser på land der beitedyrene forsvinner.

Man kommer heller ikke unna etikken og dyrevelferden knyttet til bruk av rensefisk. Leppefisk trenger å sove. Når den skal sove i sitt naturlige miljø, kiler den seg inn i fjellsprekker, mellom steiner eller i taren. I en oppdrettsmerd finnes ingen skjulesteder, og fisken vil ikke ha noe sted å sove. Dette fører til søvnmangel og fisken blir svært stresset. Ved dårlig tilrettelegging i merdene kan mye av fisken dø i løpet av uker. Om leppefiskene derimot trives *for* godt og det begynner å bli mangel på lus, kan de begynne å ta for seg av øynene til laksen, såkalt «øyenapping». Rensefisk som skades under fangst får ofte dødelige infeksjoner og soppangrep i sårene. Fisken kan også skades i merden av spyling, lusemiddel og andre driftsrutiner. Stress og skader gjør at rensefiskene er svært utsatt for ulike sykdommer. Livet til en rensefisk blir uansett kort: En vill berggylt kan bli 25 år gammel, men som rensefisk overlever den max en syklus – når laksen slaktes ut, slakter de ut rensefisken òg.

Naturvernforbundet i Rogaland krever derfor at all bruk av villfanget leppefisk og rognkjeks som avlusningsmiddel i oppdrettsbransjen blir forbudt.